

'Elyseese velden' en
'Wanja, Wanja'
(Theater Teater)
— Foto's Marc
Peeters

gen. Ik wil ze emotioneel raken, ook door hen te doen lachen. Dat vind ik belangrijker dan een cynisch, nihilistisch pamflet, iets wat ik trouwens vrij reactionair vind. Als ik mensen kan ontroeren, of kan doen lachen, dan weet ik dat ik iets gedaan heb."

In stukken als Met vuur spelen of Platonov lopen de mensen met hun emotionaliteit wel verloren.

"Je kan ook iets per negatio vertellen. Platonov wordt het slachtoffer van zijn impulsen, waarvan hij de consequenties niet aankan. Ik vind dat *Platonov* een heel optimistische boodschap heeft. Ik toon de mens in al zijn emotionaliteit en kleinheid, ik toon hoe groot zijn angst is om beslissingen te nemen, om iets passioneels aan te gaan, iets wat we allemaal graag zouden willen, maar wat ik om me heen zo weinig mensen zie doen. Ik toon dat gevecht in *Platonov*, en ik denk dat je daar op zijn minst over gaat nadenken. Als een voorstelling mij ontzettend raakt dan herken ik dingen uit mijn eigen leven. Ik zie parallelle patronen. Als iemand daar tien minuten over nadenkt, ben ik heel tevreden."

Is het theater dan een spiegel?

"Eerder een vergrootglas. Communicatie is het belangrijkste in theater, en dat loopt het makkelijkst via de herkenning. Daarom zoek ik altijd naar de humor in een tekst. Wat me bezighoudt is de zoektocht naar de vorm. Op dat vlak ben ik niet tevreden. Rauw realisme lust ik niet. *Mon Oncle* van Tati, meesterlijk is dat. Maar die vorm heb ik nog niet, ik zoek.

Je toont vooral familieverhoudingen in een kleinburgerlijk milieu.

"Het is het milieu dat ik het beste ken. Over de emotionele mechanismen in dat milieu heb ik iets te vertellen. Je gaat me in de eerste tien jaar niet *De Prins van Homburg* of *Macbeth* zien regisseren."

Waarom niet?

"Ik heb er nog niet voldoende affiniteit mee. Ik doorgrond de machtsstrijd van *Macbeth* te weinig om er mijn eigen visie op te vertellen. Ik kan natuurlijk kopiëren, maar daar gaat het niet om."

Als je vanuit die optiek werkt, dan zal achteraf de reeks van stukken die je geregisseerd hebt een soort van emotionele en intellectuele biografie zijn?

"Kijk naar Fassbinder, die heeft toch ook maar één film gemaakt, telkens opnieuw. Of ik nu Valentin, Pinter, Strindberg, Tsjechow of Feydeau doe, ik herken altijd iets wat me nauw aan het hart ligt - hoezeer de stijl en de schrijftuur ook kunnen verschillen, hoezeer de vorm waarin je dat vertelt verschilt."

"Een andere motivatie is dat ik al deze stukken al eerder gezien heb, maar telkens dacht: nee, zo niet. *De Vader* van Strindberg b.v. in het NTG. Verschrikkelijk. Het doek ging op, en na tien minuten dacht ik: laat maar weer zakken, ik weet het, het zit fout."

Dan beland je vanzelf, breedgesproken, in het realisme van de negentiende en de twintigste eeuw.

"Dat is meer toeval dan opzet. Ik wil ook Molière doen, Ionesco en zeker Marivaux, het mechanisme van de leugen. Tsjechow heeft gezegd: je liegt één keer in je leven en je krijgt het nooit meer goed. Dat is die ene kwetsuur, en daar bouwt Marivaux stukken rond. Deze amoraliteit en deze decadentie zie ik ook rond mij. Maar mijn eerste motivatie om een stuk te kiezen ligt altijd in de rolbezetting: hier kan ik met die acteurs iets nieuws bereiken, of hier kan ik die acteurs een mooie rol geven. Ik ben eerder coach dan regisseur. Als ik een verdienste wil hebben, dan is het van de acteurs goed te hebben doen spelen. Dat is ook inherent aan het acteurstheater: de regisseursvisie is niet zo prominent, maar als men mijn Blanche in de *Elyseese Velden*, of Wanja of Dr. Triletski bij Tsjechow

fantastisch vindt, dan ben ik tevreden."

Familiebanden

Je sluit met Platonov nu een periode af bij Arca. Vanwaar de overstap naar Blauwe Maandag?

"De hoofdreden was dat ik een aanbieding kreeg van een groep waarvan ik intuïtief aanvoelde dat er meer mogelijk is. Er bestaat al lang een affiniteit tussen mijn werk en dat van Perceval en Joosten van BMC, we volgen mekaar ook al lang. Het klikt op alle vlakken. We hebben ook dezelfde ideeën over hoe een groep moet functioneren: een familie die in compleet vertrouwen met mekaar werkt. Ik heb, na lang overleg, beslist om er in te stappen, omdat ik dacht: als ik dit niet doe, rijdt er een trein weg en ben ik te laat."

Wat zijn nu de mogelijkheden in vergelijking met Arca?

"Wel, ik hoop dat De Wael ons veertig miljoen geeft - want die verdienen we - en dat we op termijn een eigen theater hebben. Nee, we bouwen eraan, en proberen mensen aan te trekken waar we goed mee kunnen werken. Acteurs met een kleine a, waar je meer mee kunt bereiken. Volgend seizoen is al groots opgezet met *Zomergasten*, *Strange Interlude* en een herneming van *De Meeuw*."

Tot nu toe werkte BMC met gastacteurs. Jij bent meer voor ensemblewerking?

"Voor de vorming van een ensemble is er gewoon geen geld. We hebben ons voorgenomen om goede stukken te kiezen met interessant spelmateriaal waarvoor dan acteurs geëst worden. Het is mogelijk dat daar een vaste kern uit ontstaat. We geven mekaar vier jaar de tijd om te zien waar we komen."

Wat is je eerste opdracht?

"Meespelen in *Zomergasten*. Vanaf volgend seizoen zullen we elk een regie doen per seizoen. Maar ik wil zeker ook veel spelen."

Zijn er ambities om tot een groot repertoiregezelschap te komen? Willen jullie de grote schouwburg in?

"Onze opdracht ligt nu in het maken van goed theater met de mogelijkheden die we nu hebben. We willen er wel voor werken om meer mogelijkheden te creëren en een eigen gebouw, een thuis, want het reizen is heel vermoeiend. Laten we zeggen, het kindje is geboren, en leert nu lopen, doet dat niet slecht, maar ik denk dat je het nu moet laten groot worden. We zien wel wat er van komt."

Johan Thielemans en
Luk Van den Dries